Ч. 194 (12.560). Львів, середа 3. вересня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Камінчик на могилу.

Останній сойм і українці.

Львів, 1. вересня 1930.

Всупереч освяченому звичаєві — цим разом доброго слова над свіжою могилою сказати не можна. Жив небіщик коротко: народився 4. березня 1928 року серед великих болів, які потім були драстично описані у цілій окремій книзі (звіт Адміністраційної Комісії в справі внесків про виборчі зловживання). Хрестини відбулися 27. березня тогож року, а були вони, як відомо, теж дуже оригінальні й надзвичайно голосні. Від этого першого нефортунного виступу в світ, прожив небіщик рівно 2 роки, 5 місяців і 25 днів, себто акуратно половину часу, який судили йому недотепні автори 11. статті польської конституції. Близнюк небіщика, сенатом званий, жив на 7 днів коротше. А ціле життя обох покійників — це був один образ нужди і розпуки. Це було життя недорозвиненої, від першого дня животіння смертельно хворої істоти, життя паралітика, що від часу до часу діставав якісь епілептичні атаки, кидався, бундючився і викрикував, щоби знову покорнітк і сходити до ролі поштовхувача. Дивував світ своїм виглядом, своєю вдачею і поведінкою. Безславно жив, безславно вмер — і „малого сліду не залишив...“

...Будуть напевне оборонці чести останнього сойму, в імя принципу оборони парляментаризму, підкреслювати й непомірно роздувати заслуги того сойму. Будуть вичислювати, скільки й які він справи полагодив та в якому короткому часі, бючи з другого боку в уряд, який, мовляв, спутував свободу праці законодатних палат однаково фізично (зачинюванням та відкладанням сесій), що й морально — не даючи їм належної підтримки у ділових нарадах комісій. Нема сумніву, що в добро останньому соймові публіцисти опозиційної польської преси будуть записувати ухвалення двох бюджетів, що було справді рекордове під оглядом процедури полагодження їх і — плоскости, недбайливости та халатности полагодження. Будуть підкреслювати патріотизм і державницьку зрілість сойму, який вмів відріжняти те, що дається урядові, від того, що належить державі, і промовчать факт, що нпр. відділювати поняття держави від уряду в бюджетових справах є абсурдом та що ухвалювання бюджету голосами опозиційної більшости занадто поборюваному урядові внесло новий хаос у внутрішні відносини в Польщі та в само розуміння суті і завдань парляментарного устрою. Будуть врешті носії парляментарної ідеї в Польщі славити мужність польських парляментаристів у боротьбі за права парляменту проти затій диктатури — і будуть мовчати про вічні залицянки до урядового жолоба, тихі й голосні зітхання та більше й менше прозорі оферти „співпраці“, які скінчилися фіяском лише тому, що ті голоси лунали все тільки — з одної сторони.

Вкінці друга сторона, ті, які від початку у тому соймі вбачали джерело всіх лих, що на населення Польщі та її внутрішню і закордонну ситуацію впали за останні два і пів року, — будуть і тепер обвинувачувати всіх і вся, які засідали на посольських і сенатських місцях, — скрупулятно відмежовуючи клюб ББ; однак як за весь час дотепер, так і в оці дні напевне не найдемо в санаційній пресі бодай одну скромну спробу характеристики та холоднокровної аналізи парляментарної тактики і позапарляментарної політики того дивного клюбу, який не має собі рівного в історії новітнього парляментаризму. Але обі сторони — санаційна й опозиційна — мусять погодитися, що коли нині в Польщі ні одна з великих і важливих проблем протягом останніх кількох літ не була вирішена й полагоджена, то у цьому вина сойму щонайменше така сама, що й уряду. І коли вичисляти ці неполагоджені проблеми, то напевно всі погодяться з тим, що останній сойм не тільки не рушив з місця т. зв. національну проблему, або — кажучи простіше — не полагодив найважніших болячок непольських народів у Польщі, але не виявив у цьому напрямку ніякої, найменшої навіть доброї волі і охоти.

Ми, українці, зокрема не зискали від останнього сойму нічого. Незалежно від тактики Української Парляментарної Репрезентації — про яку ще буде мова окремо — в останньому соймі істнував такий самий одностайний протиукраїнський фронт величезної більшости польських партій, що у першому соймі. Ця більшість не вслухувалася у річевий зміст зголошуваних внесків та виголошуваних промов. Будучи а пріорі настороженою до українських справ, вона згори пересуджувала їх долю. *Українське життя не зазнало завдяки останньому соймові ніякої полекші.* Колиж нпр. польська ліво-демократична преса каже на те, що й життя польських громадян стало важче, то це софістичний викрут: бо відомий є чейже реєстр і характер польських болячок та — українських! *Поодинокі українські справи були в соймі легковажені і нехтовані, а цілість української проблеми стрічала подиву гідний поверховний і неповажний погляд.*

Ні, справді на могилу небіщика сойму можна лише камінчик, замість грудки землі, кинути. Колиж ми всетаки рішаємося співділати при покликанні до життя нового сойму, коли ми рішаємося знову взяти участь у виборах і приступаємо негайно до підготовчої виборчої праці — то на це *рішилися згідно з тими напрямними нашої політичної тактики, яка остала без змін.* (ік)

УНДО і вибори.

ПОКЛИК ДО ЄДИНОГО ВИБОРЧОГО ФРОНТУ.

КОМУНІКАТ.

Екзекутива Українського Національно-Демократичного Обєднання на своєму засіданні В ДНІ 30. СЕРПНЯ Ц. Р. одноголосно вирішила:

1) Взяти участь у розписаних виборах до сойму і сенату;

2) Звернутися до партій: Української Соціялістично-Радикальної і Української Соціял-Демократичної з пропозицією заключити спільний виборчий бльок. Екзекутива є того погляду, що єдиний український виборчий бльок партій, які стоять на національному грунті, є безсумнівною конечністю з огляду на сучасне внутрішнє і міжнародне положення українського народу.

За Екзекутиву Українського Національно-Демократичного Обєднання:

Д-р Дмитро Левицький, голова.
Д-р Любомир Макарушка, головний секретар.

Виборчий калєндарик.

„Дзеннік Устав“ ч. 61 оголошує такий виборчий календарик: Передбачується, **що до 7. вересня 8 найчисельніших посольських клюбів предложить ґенеральному виборчому комісареві список 8 членів державної комісії та** стількиж їхніх заступників. **Дня 9. вересня:** ґенеральний виборчий комісар іменує предсідників окружних виборчих комісій, а адміністративна влада оголосить поділ держави на круги голосування. Цього-ж дня буде оголошений особовий склад і льокаль окружної державної виборчої комісії. **Дня 11. вересня:** вибори членів окружних виборчих комісій, яких вибиратимуть міські ради і соймики. **Дня 13. вересня:** представник окружної виборчої комісії оголосить склад комісії у воєвідськім урядовім деннику. Окружна виборча комісія оголосить у громадах день і годину голосування, число послів, місце, час і спосіб та останній речинець зголошування кандидатів та заяв про прилучення окружної лісти до лісти державної та склад виборчої комісії. **Дня 14. вересня:** громадські ради чи державний комісар або повітовий виділ іменують трьох членів окружної виборчої комісії і їхніх заступників. **Дня 19. вересня:** начальники громад виготовляють списки виборців у трьох примірниках. Предсідник окружної виборчої комісії повідомляє начальника громади про склад окружних виборчих комісій і подає це до прилюдного відома; **20. вересня:** начальники громад пересилають 3 примірники спису виборців до обводової виборчої комісії; **26. вересня:** обводова (районна) комісія виставляє списки виборців до прилюдного перегляду; **7. жовтня:** зголошення лісти державних кандидатів; **10. жовтня:** останній день виставлення списку виборців до перегляду; **11. жовтня:** останній речинець зголошення рекламацій до районної комісії проти поминення когось у списі або проти вписання неуправнених; **15. жовтня кандидати державних ліст складають на руки предсідника державної комісії за-**

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Wyciąg z protokolu wspólnego z dnia 26. sierpnia 1930 r. Sąd okręgowy we Lwowie Wydział VI. karny w sprawie konfiskaty Nr. 188 czasopisma „Dilo“ z daty Lwów dnia 26. sierpnia 1930 r. do Sygn. VI. I. Pr. 147/30 na posiedzeniu niejawnem w dniu 27. sierpnia 1930 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25. sierpnia 1930 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Dilo“ Nr. 188 z dnia Lwów 26. sierpnia 1930 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Pacyfikacja czy rewolucjonizacja“? w całości, 2) w artykule pt. „Samouprawa ta chliborobstwo“ w całości, 3) w artukule pt. Konfiskata „Diła“ w całości znamiona ad ustęp 1) zbrodni z § 65 a uk. i wyst. 302 uk., ad ustęp 2) zbrodni z § 65 a uk., a nadto ad ustęp 3) występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego zakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złp. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1), 2) pobudzić do wzgardy i nienawiści przeciw admin. państwa, ad 1) nadto przeciw narodowi polskiemu, ad. 3) nieprawdziwemi twierdzeniami poniżyć zarządzenia władzy państwowej, dotyczące konfiskaty czasopisma i podniecić do nienawiści przeciw tej władzy pod względem jej urzędowania, co odpowiada znamionom zbrodni z § 65 a uk. i występku z § 302 i 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. i §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Na oryginale właściwe podpisy.
Za zgodność: (підпис нечиткий).
starszy sekretarz.

заяву про згоду старатись про мандат та ствердження, що кандидат є польським горожанином і що має пасивні виборчі права: 17. жовтня: генеральний комісар оголошує в „Моніторі" державні лісти кандидатів. Цього дня минає речинець зголошення рекламацій про викреслення зі спису та оголошення окружних ліст кандидатів; **21. жовтня:** районні комісії пересилають окружним комісіям по примірникові спису виборців; **25. X.:** районні комісії приймають рекламації проти викреслення зі спису виборців і пересилають окружним комісіям. Кандидати окружних ліст складають на руки предсідника окружної комісії заяву про згоду старатись про мандат і потвердження горожанства та пасивних виборчих прав. Уповновласнені кандидатів окружної лісти складають на руки предсідника окружної виборчої комісії заяву про прилучення окружної лісти до лісти державної; **31. жовтня:** окружні виборчі комісії пересилають районним (обводовим) комісіям два примірники затвердженого спису виборців і третій примірник висилають начальники громад; **4. листопада:** окружні виборчі комісії достарчують районним комісіям плякати з лістами кандидатів для розплякатування. Предсідник районної комісії викладає затверджені лісти виборців для прилюдного перегляду; **9. листопада:** останній день прилюдного перегляду ліст; **16. листопада: голосування до сойму; 19. листопада:** засідання окружних комісій в справі висліду виборів до сойму; **23. листопада: голосування до сенату; 26. листопада:** засідання районних комісій для устійнення висліду виборів до сенату.

Методи колективізації на Рад. Україні.

„Пролетарська Правда" пише, що у Васильківському районі два комуністи Савчук і Шакшуєв учинили в селі Вільшаниці правдиву „Вартоломеївську Ніч". Працюючи коло колективізації, ці обидва комуністи завязались за 24. години колективізувати все господарство села, погрожуючи, що всіх куркулів пішлють на Соловецькі острови, а середнякам дадуть тільки 0.13 десятин землі і то найгіршої. Прийшла „ніч колективізації" і Шакшуєв та Савчук вганяли по хатах, будили селян, заставляли їх звозити збіжжя і пашню до комун, застрашували всіх карами. Застрашені селяни за одну ніч звезли до шпіхлірів 8000 пудів пашні, а 80 селян силою втягнено до колгоспів. Шакшуєв цілу ніч так їздив по селі, що селяни мусіли тричі зміняти для нього підводи. „Пролетарська Правда" сама признає, що така поведінка цих комуністів відштовхнула селян від колгоспу і що витворились такі настрої, після яких селянство масово покинуло колгоспи та зненавиділо радянську владу.

Як видається та поширюється книжка на Радянській Україні.

В перший час свого панування рад. влада на Україні монополізувала видавничу справу в своїх руках („Всевидат") і лише згодом передала цю справу небагатьом видавництвам, з яких найбільшими є ДВУ та „Книгоспілка".

Книжкова продукція, як і всяка інша, базується скрізь в значній мірі на законах попиту та пропозиції. Не так стоїть справа в рад. країнах, в тім числі й на Рад. Україні.

Тут, — як правдиво каже знавець книжкової справи в СРСР — С. Клепіков („Економічне вивчення книжкової справи", — „Бібліологічні Вісті", ч. 1, 1930 р.), — „пропозиція в чималій мірі визначається політичним становищем країни. Панівний політичний напрямок примушує виробника-видавця випускати книжку, що проводила б його ідеольогію, і всіми засобами не дозволяє випускати книжку для нього ідеольогічно чужу. Таким способом вільному попитові протиставиться обмежена ідеольогічним напрямком пропозиція". (15-а стор.).

При такій системі видавничої справи на Рад. Україні зрозумілою стає байдужність населення до тої літератури, яка відбиває чужу йому ідеольогію. А нею пересякнута майже вся книжкова продукція Рад. України. Про відношення населення до цієї продукції свідчить, напр., допис В. Григоренка — „Книготорговельна справа на Чернигівщині" („Радянський Книгар", ч. 12, 1930 р.): „Недавно від Любецької книгарні одержано листа такого змісту: „Літератури більше не надсилайте. Весь запас літератури на суму три тисячі карбованців, згідно з постановою управи товариства, думаємо повернути вам назад". (11-а стор.).

Не стану наводити тут безліч анальогічних фактів з рад. преси.

Щоби знайти збут для книжкової продукції, рад. влада вживає ту саму *примусову систему й у книгарській справі:* по перше, *примусово накладає книгарські функції на певні установи та особи*, по-друге, примусово *накидає покупцеві книжку „в нагрузку"* (в добавок) *до іншого краму.*

Так нпр., до книгарських функцій примусово притягнено кооперативи.

Виконуючи припис „начальства", сільські кооперативи заводять в своїх крамницях полиці для книжок, але книжки стоять там без жадного руху. „Цілком зрозуміло, — читаємо в тому-ж дописі, — що сільські кооперативи вважають книжкові полиці за примусові і дуже неприємне навантаження для себе, у деяких навіть *сльози на очах виступають* (факт), коли їм кажуть, що, згідно з постановою районової конференції, *треба організувати книжкові полиці*... „От якби підошов більше давали", висловив загальну думку один з активістів товариства, „а то книжки — це мертве діло".

Щоб якось позбутися книжок та виказати перед начальством ретельність, сільські кооперативи „дають за пляшки від горілки замість грошей книжки, інколи *книжки додаються до горілки, як примусовий асортимент*. Цілком влучно сказав один з таких кооператорів: *„Як не буде горілки в сільських кооперативах, значить книжки зовсім стоятимуть без руху"*.

Другим примусовим контрагентом для збуту книжок є професійні спілки. Про те, як профспілки ставляться до цієї справи, знаходимо щире признання в статті Т. Судейка „Шляхи й трудноші масового розповсюдження книги" („Р. Кн.", ч. 12, 1930 р.): „Переважна більшість спілок дивиться на справу розповсюдження книги „по-написвательському". (12-а стор.). Накінець, книгарські функції примусово накладено також на комсомольські організації. Той-же автор пише: „Ми наштовхнулися на опір окремих комсомольців-активістів. Опір цей виявився в заявах, що „ми не хочемо бути контрагентами книжкових крамниць, нам обридла ця справа". (Ібід.). Але всього цього мало.

Недавно Нар. Комісаріят Освіти видав обіжник та інструкцію щодо роботи книгонош в піонерських загонах та школах. Згідно з цією інструкцією, „кожний загін і школа організують книгонош числом не менш, як пять". „Всіх книгонош треба організувати в робочі групи по 2—3 чол.". „Група встановлює собі дні, в які вона обходить свій район та продає книжки". „Книгоноші мають так організувати свою роботу з розповсюдженням книжок, щоб це не відбивалося на їх навчанні та активності в піонерзагоні й школі". Розуміється, остання вимога зовсім не можлива до виконання, як це добре розшолопали й самі автори інструкції, вмістивши там, між іншим, такий пакт: „Всіх книгонош треба по змозі розвантажити від роботи в загоні і школі". (Див інструкцію в „Р. Кн.", ч. 11, 1930 р., 28—29 стор.).

Не може бути сумніву, що й нового контрагента для збуту книжкової продукції Рад. України зустріне така-ж доля, як і інших примусових контрагентів.

І от внаслідок примусової системи у видавничо-книгарській справі *населення на Рад. Україні відходить від книжки, більш того, — „вороже ставиться до книжки"* (див. статтю Б. Карбівничого — „Кооператори ще погано торгують книжкою" — „Р. Кн.", ч. 3, 1930 р., 14-а стор.). Здавалось-би, що реорганізація видавничо-книгарської справи на Рад. Україні сама собою напрошується в той бік, щоби позбавити її примусового характеру. Але окупаційна влада на Україні свідомо нехтує життєвими інтересами населення, бо на пер-

СЕРГІЙ ШЕЛУХИН.

Глумлива доля сатирика.

Дорогій памяти Володимира Самійленка (22. I. 1864 — 12. VIII. 1925).

(Докінчення.)

Ірляндія. — Славянофіли. — Київські поляки з 1888 року. — У Тарнові. — Поворот, щоб умерти.

Самійленко дуже болючо реагував на політику московського уряду при помочі підкуплених галицьких москвофілів, бо, людина морально чиста, глибоко відчував усе принижуюче людську гідність, ще й коли воно направлене проти української нації. Коли я переклав чудовий патріотичний вірш ірляндського патріота Томаса Мура на українську мову, Самійленка це так захопило, що він написав свій власний не менш чудовий вірш того-ж змісту під заголовком „Україні". Ірляндія й Україна схожі в своїй історичній боротьбі за свободу, тому і природна схожість почувань їх синів і схожість їх виразу. Читаючи той вірш Томаса Мура, я почував в нім не Ірляндію, а Україну. Поет каже про страждання Ірляндії і пише під кінець:

В вінку терневім Ти*) рідніша стала нам
Твоїм пригнобленим, зневаженим синам...
І ми тепер з страждань Твоїх, з Твоєї крови
Берем найбільший жар високої любови.

Самійленко теж пише:

В біді Твоїй рідніша Ти**) мені...
Тепер же бачу я Твої страждання
І ще зросло моє к Тобі кохання...
...Знай, що в час страшний
Твій син Тобі не пожаліє крови.
І що не спинить страх усіх погріз
Моїх пісень, моїх за Тебе сліз.

У сатирах Самійленка знайшли своє місце і „Русь единая", і „племен велика сила", що зветься „единой русской народностью", і московське славянофільство з Хомяковим, і галицьке москвофільство з незмінним приспівом: „Ах, дайте, дайте сто рублів слузі всеруської ідеї", і т. ін. Але цього було замало; Самійленко прийшов до переконання потреби боротьби з оттими фальшивими славянофілами і для розвитку славянської ідеї українських Кирило-Методієвців та чеських будителів утворити дійсно славянську єдноту для виборення державности кожного з славянських народів в його етнографічних межах і загального розвитку славянства. На цю ідею всіх нас штовхав М. Старицький.

Наш студентський гурт — Самійленко, Крісталовський, Дорошевський і я — заходилися коло ідеї славянського єднання. На поміч ми взяли програму Драгоманова, надавши їй свою інтерпретацію. Тому в славянській ідеї мали суголос з драгоманівцями. Наше славянофільство не мало нічого спільного з московським, але ми швидко знайшли зрозуміння серед „товаришів-правників: москалів Соловьова, Іліна, Покровського. Ще раніше знайшли ми відгук серед болгар (Крафті і ін.) та серед сербів (Нікіфоров та ін.). Але, хоч і останніми, а найбільш гаряче відгукнулися на нашу ідею поляки (Гутковський, Земенський і ін.). Дехто з поляків поставився вороже (напр. Козачковський), але проти них нас попередили саміж поляки-демократи. Дізнавшись, що я маю Міцкевича та Уейського та що переклав з нього „Агар в пустині", поляки ще більш наблизилися до нас і не обмежилися розмовами, а стали давати нам і польські часописи.

На жаль, відповісти їм українськими ми не могли, бо все українське слово в Росії було заборонене. Але зійтися ближче, інтимно, і організувати спільну роботу ми довго не могли, бо зустрічалися в гурті 5—6 душ тільки в університетській авдиторії. Справа ця йшла якось сама собою. Мені дали вірш польського поета Висоцького „З ночі" і поему (сатиричну) його-ж „Всі за одного і один за всіх". Вірші Самійленка дуже подобалися полякам; я вказав їм на спорідненість поезій Самійленка з поезіями Висоцького, хоч з Висоцьким він не був знайомий і його творів не читав. Це свідчило про ідейну спільність. У поемі „З ночі" Висоцький пише, що в ночі в сні він побачив, що польський нарід іде кудись широкою дорогою, а поперед народу йде польська аристократія, шляхта, єпископи, ксьондзи з мітрами, печатками, булавами, привилеями пишно вбрані. Аж ось спереду блиснула зоря і в освітленій нічній темноті поет побачив упоперек шляху страшну велику й широку безодню, яка була темною в глибині і вела в пекло. Поета кинуло в холодний піт від переляку, що панство, шляхта, єпископи та ксьондзи ведуть польський нарід у ту прірву на загибіль, і він хотів крикнути, щоб спинилися, аж чує голос: „Не бійся! В прірву ту впадуть ті, що йдуть спереду, з своїми гербами, мітрами, грамотами, булавами і собою заповнять її вщерть, а нарід піде рівним шляхом зустрічати зорю своєї свободи і свого щастя".

Висоцький був великий демократ; він був провідником утворення польської і української демократичних республик, кожної зокрема в етнографічних межах.

Про наше зближення стало відомим проф. Волод. Антоновичу і він звів нас з представниками польської демократії у Висоцького. Самійленко зробив на поляків величезне враження своїми віршами, які він деклямував артистично, і цим причинився до ще більшого ідейного зближення.

Самійленко ніколи не зраджував нашого прапору єднання і дружби. Він завсіди боронив польського права на свою державність і незалежність. Правда, що з тих поляків, що з нами сходилися, я не можу назвати ні одного, щоб змінив би згодом свої погляди і перейшов на якусь іншу позицію щодо української державности і незалежности.

*) Ірляндія. **) Україна.

шому пляні стоїть у неї підпорядкувати саме життя певній теоретичній схемі, хочаб вона й не мала під собою будь-якого ґрунту для своєї реалізації в житті.

Відповідно до встановленої рад. владою схеми й виступає відповідальний редактор „Рад.Книгаря" М. Атуф з своїм проєктом реорганізації видавничої справи (див. його статтю „До реорганізації видавничої справи на Україні". Р. Кн.", ч. 12, 1—4 стор.).

В його проєкті ми знаходимо дальший крок на шляху *централізації видавничої справи*, а саме, проєктується утворити всеукраїнське обєднання, одного з функцій якого, між іншим, є плянування роботи всіх видавництв, що входитимуть до складу цього обєднання.

Нема чого доводити, що цей проєкт реорганізації видавничої справи на Рад. Україні ще в більшій мірі сприятиме появленню у світі тої специфічної літератури, від якої населення — з властивим йому здоровим чуттям — *відхрещується, як від якоїсь чуми.*

Ст. Сірополко.

З польської преси.

„Згода" про Ґрунвальд і русинів.

Товариство „Згода" опублікувало в краківській пресі відозву, яку поміщуємо як документ часу.

„До руського народу! Звертаємось до Вас любі братя русини в імя спільного добра народів і спільної вітчини Польщі з апелем заперестати всякі сварки (васьнє) з поляками, з Вашими одвічними братами та вплинути своєю повагою на певний відлам руської молоді, яка необачно втягнена у коловертень зрадливої політики споконвічного ворога славян. Ця горстка підтримувана грішми з Берліна нищить майно братів поляків, бажаючи підкопати й ослабити польську державу, приносячи тим велику шкоду і руському народові. Вічний ворог славянщини знову підносить голову і витягає руки по наші славянські землі, з другого боку держава червоних тиранів, цей германський твір сіє отруту комуністичної зарази між нами, бажаючи знищити здоровий національний орґанізм. Супроти таких сусідів і таких небезпек, чи маємо далі сваритись? Чи маємо іти на руку нашим одвічним ворогам? Ми, два братні народи злучені від віків спільною долею маємо взаїмно нищити себе на втіху наших ворогів? Ні! Досить цього! Найвища пора, щоб ми подали собі долоні як рівний з рівним, як колись під Грунвальдом і памятаючи нашу велику спільну минувшину, задивлені у спільні ідеали і ліпшу будуччину взялись до спільної праці для добра наших народів і спільної „маткі ойчизни". До згоди братя русини і поляки! Так як підчас великих історичних подій (?) ішли ми разом, так і сьогодні забудьмо спільні „урази" і в єдности сильні працюймо для добра обидвох народів і спільної польської держави. Тільки в єдности сила і добробут. — Краків, 30. серпня 1930. Головна Управа польсько-руського Обєднання „Згода". Д-р Богдані Роман, Проф. д-р Одон Буйвід, Юліян Мартинець, д-р Людв. Рубель, д-р К. Брочинер, проф. С. Лукасик, дир. Едмунд Маковський, Василь Макар, кап. Замарський, Іван Мацялек, дир. Пульнарович, д-р К. Ватракевич, С. Сиротвинський, Ф. Борковський.

Волинські справи.

Про Луцьке Чесно-Хресне Братство.

Трівожні поголоски про загрожений стан Луцького Чесно-Хресного Братства змушують підписаного, як голову контрольної комісії цього Братства, виступити з покликом до відповідних чинників і до українського громадянства.

На початку березня 1929 року підписаний довідався від голови Братства п. Ясінського, що адміністративна влада забрала в нього всі акти й документи Братства, а призначена воєвідською владою тимчасова комісія (чи комітет) у складі пяти осіб перебрала в нього і касу Братства.

Одночасно поширилися вістки, що адміністративна влада інтервеніювала тому, що буцім-то голова Братства допустився якихось зловживань та що справа передана прокураторові. Через деякий час пішла нова вістка, що прокуратор не знайшов доказів зловживань і повернув справу адміністраційній владі. Тоді зродилася ще одна поголоска, що Братство буде передане в українські руки, що буде затверджений новий статут і нові господарі матимуть змогу розвинути свою діяльність та оборонити брацьке майно.

І хача братчики не вірили в подібні речі, одначе мовчали, очікуючи, що з цього вийде. В той-же час братчики і громадянство сподівалися, що вже швидко брацтво буде передане в руки тимчасово усуненої ради, як єдиному правному органові.

Одначе досі цього не сталося. Тимчасовий стан Братства протрівав до сьогоднішнього дня (18 місяців). За той час вийшли з складу тимчасового комітету пп. М. Левицький, адв. Черевко й М. Савицький, а дир. Шкляр виїхав з Луцька до Острога. Братство залишилося в руках одинокого п. інж. Пилипчука, якому, як кажуть, додано кілька осіб для допомоги.

Про всі ці події, призначення й зміни члени ради, члени контрольної комісії та громадянство довідалися лише з чуток і усних переказів. Жадного урядового повідомлення чи оголошення ніхто не одержав, за виключенням хіба голови, який мав якісь усні розпорядження й листування з п. Пилипчуком.

Згодом поширилися, а в останнім часі дуже зросли поголоски: 1) що міністерство ісповідань не визнає комітет правосильним заступати Братство в справах статуту й через те статут не буде затверджений, 2) що має бути призначений ще один неюридичний чинник-комісар Братства, 3) що матеріяльний стан погіршився а особливо впала дохідність каплиці, 4) що комітет, не маючи юридичних прав, підписує контракти з чиншовиками й що справи доходять до суду, 5) що цей тимчасовий комітет повикреслював небажаних для нього членів Братства й поприймав нових, 6) що деякі чиншовики не визнають комітету й посилали якісь делеґації до Варшави, 7) що частина брацького майна (доми) можуть бути втрачені тому, що минула десятилітня давність й т. д.

Всі ці поголоски мусіли хвилювати й непокоїти громадянство за долю Братства — цієї найстаршої на Волині української установи, що нараховує собі 311 літ істнування й має міліонове майно. І тим більше, що вже два роки не переводиться законної контролі справ Братства (остання була в 1928 році, при чому справоздання ради й контрольної комісії були опубліковані в пресі).

Ясно, що такий стан Братства не може трівати надалі й що його життя мусить бути введене в якесь належне русло.

Тому з огляду на те, 1) що згідно з істнуючим законом рада Луцького Чесно-Хресного Братства користається до моменту затвердження нового статуту всіми правами загальних зборів, а обрана нею контрольна комісія правами комісії, обраної загальними зборами, 2) що ніякого законного урядового акту про розвязання ради й контрольної комісії не було та що усунути їх не можна з огляду на міліонове майно, яким вони опікуються, 3) що прокураторська влада не ствердила зловживань з боку голови Братства, а значить потреба в тимчасовому органі (комітеті) відпала, 4) що призначений адміністрацією тимчасовий комітет жадних юридичних прав не має й не може ні підписувати нового статуту Братства, ні заступати його в цій справі, 5) що тимчасовий комітет рівнож не має права підписувати контракти з чиншовиками й усувати членів та приймати нових, 6) що старі члени Братства, не визнаючи юридичних прав комітету, стримуються від вплачування членських вкладок і 7) що кермування справами Братства тимчасовим комітетом гальмує реєстрацію статуту, упорядкування відносин з чиншовиками та загрожує втраченням частини нерухомого майна, безправно захопленого містом, — є річю конечною, щоби тимчасовий комітет був розвязаний та щоби негайно здав усі акти й гроші законній раді, піддавшися одночасно ревізії виборного органу в особі контрольні комісії, яка вважає себе істнуючою й лише тимчасово перешкодженою в своїх функціях.

Слід тут зазначити, що поголоска, нібито перебрано Братство з рук ради й віддано комітетові з метою забрати його від росіян і віддати українцям, не відповідає дійсности. Склад ради такий: голова п. Ясінський (українізував Братство) і члени: пп. Білецький, Левицький, Власовський, Бондарук, Пилипчук, Тиравський, протопр. Пащевський, Сорокин (вмер), Сидорчук (вмер), Мокрицький — **усі українці. Члени контрольної комісії теж українці:** Островський, Палаш і Маслов.

Не вдаючися тут у критику метод кермування головою п. Ясінським, про що почасти говорилося в протоколі ревізійної комісії, треба зазначити, що п. Ясінський був ще передвоєнним головою ради луцького брацтва і тим робом найкраще зберігає наслідство юричних прав для ради Братства.

Тому було би бажаним, щоби воєвідська влада в інтересах Братства і справедливости відкликала тимчасовий комітет та щоби про те в першій черзі подбав сам той комітет, розуміючи своє фальшиве положення, яке гальмує всі справи й саме життя Братства.

Рада Братства, яка, як сказано вище, істнує, повинна негайно обняти керму Братством і приступити до виведення його з сучасного хаотичного і шкідливого стану.

В. Островський.

Саботаж на Рад. Україні.

„Правда" сповіщає, що цьогорічним живам товаришують масові пожежі збіжжа. Підпалюють селяни, які не хотять віддавати державі збіжжа за офіціяльні ціни. Радянський уряд утворив окрему комісію для боротьби з пожежами по селах. Комісія ствердила, що втрати із пожеж за останні 10 місяці виносять 10 міліонів рублів. Комісія домагається утворення окремої сільської поліції, яка стоялаб на сторожі біля рільничих комун і державних будинків.

Отто Габсбурґ в Еспанії.

А. Т. Е. Париж. З Мадриту пишуть, що претендент до мадярського престола князь Отто Габсбурґ всупереч відомостям преси, не виїжджав у останньому місяці з Еспанії до Мадярщини і що він живе під опікою матері в своїм домі в Леквейціо. В день урочистости в честь св. Емерика Отто взяв участь у католицькій процесії, яка відбулася в сусідньому селі. В жовтні князь виїжджає до Бельгії на дальші студії.

Було це 1888 року. Пройшло багато літ. Одна славянська мрія Самійленка здійснилася щодо поляків, друга щодо чехів та словаків. Вони стали самостійними державами. Та недоля нашої Батьківщини загнала Самійленка в Польщу, в Тарнів. Але в відновленій Польщі не вустрів він ні Висоцького, ні польських приятелів, ні славянської ідеї. Зустрів табор Козачинських, за якими Висоцьких не можна було ні побачити, ні почути, а тим більше побалакати з ними. Вони сами почували себе зле. Українська міністерська суєта та урядовий гармідер не мали ще більше часу, ніж на Україні, подумати про поета, бо він був сатириком та ще й благородним: не прославляв недостойних і нікому не загрожував сатирою, щоб треба було від нього викуповуватися.

Українське рядове громадянство само було обшарпане, голе, голодне і не мало чим ділитися з поетом, хіба тільки нуждою, горем і сумом за батьківщиною, знов порабощеною і роздертою на займанщини. Для українських соціялістів, які були найбільш забезпеченими, він був чужим. Найбідніший з пролетарів, Самійленко мав капітал духа, тому виходило у них, що він буржуй. Соціялісти помітували ним, як буржуєм, а буржуї, як голодранцем!

Самійленко у Тарнові пропадав і не знайшлося людей, які врятували би його, даючи змогу виїхати в Чехословаччину, яка врятувала всіх українців, що в ній опинилися. Він мусів вертатися на Україну, щоб умерти на рідній землі. Там дали йому змогу як власникові укр. духового капіталу і буржуазного драного кожуха, доживати віку і пропадати з голоду в льоху з вінком і дверима. Поет гуманіст і проповідник людяности, який працював для відродження нації, її державности та свободи і дорікав, що є „міліони голоти, і темність, і вбожество їх" не діждався хвилини, щоб свобідно жити й творити ні за царських часів, ні за українських, ні за більшовицьких.

Недурно в Боярці ховали його селяни.

З останньої неділі у Львові.

Протиукраїнські демонстрації. — Помста на „Маслосоюзі“.

У неділю вшехпольські організації „Т-ва для опіки над кресами“ скликали віча в трьох салях „Сокола-Мацежи“. Великі афіші скликували „весь польський Львів“ запротестувати проти погрози... війни, яку підготовляють гайдамаки в порозумінні з німцями! Заздалегідь підготовані резолюції для цих віч домагалися „розвязати всякі сепаратистичні українські організації, себто: Луги, Пласти, Соколи, Просвіти, Кооперативи та Союзи“, далі „скасувати всі окремі українські школи, а спеціяльно гімназії“. Підготовкою до настрою на цих вічах був суботнішній наступ шумовиння на шиби та вивіски ріжних українських інституцій, а саме в трьох крамницях „Маслосоюзу“, в читальні „Просвіти“ і в каплиці на Замарстинові; при цьому побили сторожиху К. Зелена, яка вибігла поглянути, хто бє шиби. Портієра „Нар. Гостинниці“ Макогона зранено ножем в руку.

Цього рода „акція“ стає зовсім ясною в світлі таких статтей, які находимо в суботішньому „Львовскім Курієрі Пораннім“. Ось один зразок такої пропаганди:

„У біжучім році ріжні „Нар. Торговлі“, „Центросоюзи“ і т. п. інституції, які фабрикують *масло, сир і т. п. набіл, що дається легко виміняти в Берліні на бомби, браунінги та екразит* рекламують себе в „Провіднику Східних Торгів“. Тепер хай знають директори „Маслосоюза“ і консументи його масла, чому в крамницях тої небезпечної установи вибито всі вікна.

НОВИНКИ

— В роковини здобуття Києва. З ініціятиви „Молодої Громади“ дня 30. серпня в салі „Бесіди“ в тісному гурті членів Т-ва відсвятковано 11. роковини здобуття столиці України обєднаними українськими арміями. П. Богдан Гнатевич у довшому рефераті подав нарис стратегічних операцій у поході на Київ. Особистий спомин з трагічних моментів у Києві в дні 31. серпня 1919 р. оповів п. Дмитро Паліїв. П. Наталка Юрчинська продеклямувала бездоганно кілька патріотичних віршів Ол. Бабія. Хор „Сурми“ відспівав декілька стрілецьких пісень. Скромне свято закінчилося відспіванням національного гимну.

— Про останні арештування не подаємо ніяких ближчих інформацій ні прізвищ арештованих з огляду на виразну пересторогу в цьому напрямку з пресового відділу старостгва гродського у Львові.

— Суд праці перенесений з днем 1. вересня до льокалю при вул. Баторого ч. 36, II. поверх.

— Перед київським судом дня 29. серпня розпочалась цікава розправа проти керівника моторової фльоти на Дніпрі, Якова Деманенка, якого судять за те, що з його вини, через його недбалість дня 10. серпня підчас бурі на Дніпрі затонув човен, при чому згинуло 7 осіб. Слідство виявило, що човен був подвійно навантажений та що поруччя на ньому були перегнилі і тому заломились і спричинили катастрофу. Підчас цієї катастрофи затонула також касієрка управи моторової фльоти на Дніпрі, яка везла більшу суму грошей, що також затонули. Стверджено, що пасажири звертали увагу на хиби човна, але обвинувачений Демяненко потішав: „Якось то воно буде!“ Демяненко боронться тим, що підчас бурі на човен сіло проти його волі забагато осіб, які втікали після купелі на беріг і човен не видержав тягару. Справа ще не скінчена.

— Зловживання еміграційних агентів. Агентура Синдикату Еміграційного в Корці (на Волині) викрила факт просто безприкладного визиску наших волиняків з боку приватних еміграційних агентів. Суму 1.800 рублів у золоті — на яку ошукали ті людці селян — вдалося відібрати і звернути пошкодованим українським селянам. Ця подія свідчить наглядно, як використовують темний нарід ріжні приватні агенти й наганячі.

— Гайне-медіна в Польщі. Страшна недуга, яка досі ширилась у Німеччині та інших західних краях, загостила і до Польщі: В Познані занедужав на цю недугу малий хлопчина. Також у Ченстохові померла на цю недугу одна дитина, що мешкає на передмістю. Виділ здоровля міської управи в Ченстохові і Познані оголосили комунікати про способи боротьби з тією грізною недугою.

— Листоноші крадуть. Окружний суд у Варшаві засудив листоношу Дайдуся на 3 місяці вязниці за крадіж поштових грошей, листоноша Ковальського за крадіж грошевих листів, вартости 3.000 золотих на 4 місяці вязниці.

— Над гробом чоловіка. У варшавськім апеляційнім суді закінчилась розправа проти Яніни Бялої, яку суд першої інстанції засудив на 3 місяці вязниці за зневагу комісаря поліції підчас його урядування. Справа ця малася так: Невідомі члени націоналістичної боївки вбили у Варшаві комуніста Віктора Бялого і по його смерти комуністи пробували на гробі Бялого влаштувати віче та виголосити промови. Жінка вбитого комуніста Яніна Бяла завісила над гробом чоловіка червону стяжку, а коли комісар поліції цю стяжку скинув, Яніна Бяла накинулась на нього з такими словами: „Бандита! Злодій! Візьми ту червону стяжку на спідницю для жінки“. Комісар Стипулковський подав скаргу до суду і Яніну засудили на 3 місяці вязниці та апеляційний суд зменшив цю кару на один місяць.

— Археольогічні знахідки на Прикарпаттю. Краєвий музей Логоцького в Мукачеві розпочав свої розкопки в Товарі т. зв. „Озерного городу“ серед болот біля Едова, пов. Берегов. Город (замок) цей — круглява фортеця з рядом валів і ровів, що сполучувалися з трудом двома мостами на палях. Під середньовічним шаром у глибині 2 м. знайдено сліди камяної доби. Рівнож знайдено невідому стоянку з камяної доби на горі Гомпольог біля Бодяків. На жаль більша частина оселі знищена. На цьому місці знайдено дуже цінні рештки кераміки. Цікаві решткн глини з т. зв. „мазанок“ (плетених з гіляк і вимазаних глиною хат), на яких помітні сліди пластичних прикрас. Решткн ці яскраво свідчать про спорідненість цих мазанок з тими, які часто-густо зустрічаються в Галичині та Придніпрянщині, що вказує на єдність побуту та культури наших давніх попередників. Весь матеріял розкопок відісланий до мукачівського музею. В розкопках кермівничу участь беруть д-р Янкович, директор музею в Мукачеві та д-р Бегм з чеського державного археольогічного Інституту в Празі. — Т. М.

— Дикі свині на Прикарпаттю. На гористому Прикарпаттю багацько диких свиней гуртами вирушило з лісів, особливо в Свалявському повіті й почало нищити й без того бідну вроду збіжжа та картопель. Раніше за ці шкоди Шенборнський двір давав людям відшкодування дровами та пасовиськами. Але теперішні власники лісів — „Дроварсько-акційне Т-во „Ляторица“ в Мукачові, основуючись на казуїстиці чеського закону про полювання та годівлю високої звірини та, що дикі свині під цей закон не підходять — не хочуть взагалі брати відповідальности за шкідливу „діяльність“ диких свиней, яких вони не годують і не хочуть не те що ней, яких вони не годують, а тому і не хочуть не те що давати відшкодування, але навіть дозволу на полювання та нищення дикої звірини, що безоглядно нищать дорібок бідного нашого населення. Треба очікувати, що під осінь ці шкоди досягнуть неймовірно великих наслідків боротися з якими, без дозволу на полювання, місцевому населенню буде годі. — Т. М.

— Автентичний портрет Ісуса Христа? Як відомо, досі християнський світ не мав автентичного портрету свого вчителя, а образи Христа повстали аж в кілька століть по розпяттю Ісуса. Але перед 25 роками знавець античного мистецтва Адольф Фуртвенглер закупив у грецького купця голову Ісуса Христа, різьблену з алябастру, а цю голову найдено в катакомбах у Єрусалимі і перевезено до музею в Мюнхені. Адольф Фуртвенглер твердив відразу, що ця алябастрова голова це автентичний портрет Христа, але цілих 25 літ це твердження було недоказане. Професор Франц Вольтер зацікавився цією справою і по довгих студіях опублікував недавно у Мюнхені у видавництві Гуга Шмідта свою студію, в якій подає поважні докази, що згадана алябастрова голова Христа походить справді із першої четвертини століття по Христі та що цю голову міг виконати мистець, який бачив Христа. Покликуючись на досліди д-ра Грота, цей учений доказує, що матеріял, з якого зроблено голову Христа походить із Палестини, або горішнього Єгипту, що обличча Христа представляє тип чисто жидівський, з довгим волоссям, погідними очима, отвертим і лагідним виразом лиця. Цікаве, що відома візіонерка із Конерсройту твердить, що бачила Христа якраз із таким самим обличчям, яке має алябастрова голова, найдена в Єрусалимі.

— Антимасонський конгрес. Дня 6. жовтня у Відні починається антимасонський конгрес, в якому візьмуть участь представники майже усіх держав Европи, між ними багато визначних осіб зміж духовенства. Аранжери конгресу є тої думки, що по війні масонський рух дуже зміцнився: цього року на цілому світі є 28.000 масонських льож, які мають 5 міліонів членів.

— Гергардт Гавптман хорий. Німецька преса сповіщає, що письменник Гергардт Гавптман занедужав і перебуває у купелевому місті Гідензе, звідки на днях вислав лист до дирекції театру в Граці, в якому перепрошує, що не може приїхати на виставу його драми, бо недуга не позволяє йому подорожувати.

— Трагедія письменника. Недавно преса розписувалась про самовбивство визначного письменника сучасної Америки Румера Мортанда, а тепер виявились причини цього самовбивства. Мортанд був професором новойорського університету та співредактором літературних журналів. Ці дві професії давали йому великі доходи, він тішився великою прихильністю і любовю студентів і своїх слухачів та був любимцем новойорського культурного світа. Але на нещастя, він, хоч був жонатий, залюбився в одній своїй студентці і став батьком її дитини. Студентка вимагала від професора, щоби він покинув жінку і вженився з нею, а коли він не міг дістати розводу із жінкою, студентка подала справу до суду. Суд визнав письменника не винуватим, бо доказано, що про насильство з боку професора не було й мови і що студентка добровільно стала його любовницею. Але публична опінія була проти письменника Мортанда. Його усунено зі становища професора університету, викинено з редакцій і жадне видавництво не хотіло видавати творів скомпромітованого письменника. Недавній богач через дівчину опинився в крайній нужді, він не міг видержати моральних терпінь наслідком бойкоту з боку колишніх своїх поклонників і Румер Мортанд закінчив життя самовбивством.

— Бісмарк предбачував світову війну. „Берлінер Тагблят“ опублікував невідомий досі лист „залізного канцлера“ Бісмарка до князя Вільгельма (пізніше цісар Вільгельм II). Лист цей писаний 1886 року з нагоди подорожі Вільгельма до Росії, а в ньому Бісмарк пише між іншим: „Може прийти до такої війни, яка буде нещастям для побідників і для побіджених та лишить наслідки для далеких поколінь. Запальна точка цієї світової пожежі лежить в Росії і в самій особі царя“. Причину світової війни бачив Бісмарк у шовіністич. настроях та імперіялістичних тенденціях століліонового російського народу.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Смерть приятеля України.

Пишуть нам із Парижа: 28-го серпня науковий Париж відпровадив на вічний супочинок одного із найбільших світових географів, члена Академії Наук і проф. „Колеж де Франс“ Жана Брюна. Покійний уродився в 1869 р. у рідні професора і змалку виявив великий хист до географії. Був професором у Фрибурзі, поклав основи під нову галузь географії „людську географію“. На становищі професора в „Колеж де Франс“ підготовив цілу низку молодих учених. Найвизначніші його праці „Людська географія“, „Географія мира та війни“ і на кілька день перед його смертю видана „Раси“.

Брюн мав для нас особливе значіння, як учений, що був ознайомлений із нашою справою. Ще перед війною мав він урядову місію у Відні, а підчас війни був експертом у франц. міністерстві закорд. справ. Коли вибухла російська революція перший звернув увагу на Україну; у своїй книжці „Географія мира та війни“ сам оповідає, які трудноші мусів поборювати, щоби усвідомити неприхильних і нетямущих.

Коли в 1924 р. дістав протест „Наук. Тов. ім. Шевченка“ в справі заборони куратором Собінським назви „український“, Брюн прилюдно на своїх викладах висловився глумливо про такі затії. Брюн був віруючим католиком і брав минулого року участь у зїзді французьких і німецьких католиків у Берліні.

У особі його тратимо нашого великого та впливового приятеля.

Л. І.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 1. вересня ц. м. масло експортове 4·30 зол.; десерове 4·20 зол.; літра молока 25 сотиків; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 6·60 зол.

Тенденція цін масла знижкова.

Заява нового воєводи.

Пресова конференція у львівському воєвідстві.

В понеділок, 1. ц. м. відбулася у львівському воєвідстві пресова конференція, в якій взяли участь і представники української преси. Конференцію отворив новий львівський воєвода п. **Наконечніков-Клюковський**, що представив коротко свої завдання на найближчу мету у звязку з тими підпалами, про які читаємо щодня в польській пресі. Ці підпали — казав п. воєвода — є щонайменше у 50 проц. свідомим саботажем. Саботажі мусять бути в найкоротшому часі здавлені і урядові чинники зроблять усе, що лежить в їх силі, аби зліквідувати той злочинний рух. В цій справі видано всі потрібні зарядження.

Сам воєвода обіцяв бути супроти всіх кругів населення без ріжниці віри й народности абсолютно справедливим і обєктивним, одначе це не значить, що він зжахнеться перед найострішими зарядженнями, якщо вони будуть потрібні. Зрештою, в цьому напрямі він виконуватиме якнайточніше доручення своєї влади.

При кінці п. воєвода згадав ще про справу шляхів, яким він присвячував велику вагу в Станиславівщині, і якими займеться і на новому терені праці, а також про вагу Східних Торгів, які отсе вдесяте зачинаються у Львові.

Після короткої промови президента Синдикату львівської преси ред. Лясковніцького, що жалувався на упослідження львівської преси під оглядом інформацій зі сторони офіціяльних чинників та на конфіскаційні практики, новий воєвода обіцяв вглянути в ці справи і зарядити що слід. При кінці п. воєвода Наконечніков заявився якнайрішучіше проти всякого реванжу на українські установи, який не веде до ніякої цілі, а який він мусить осудити і як воєвода і як людина.

Масові арештування у Львові і на провінції.

Вже вчора повідомляло „Діло“ про масові арештування у Львові і на провінції не подаючи ні одного прізвища з арештованих, бо бюро пресового відділу ґрод. староства заявило, що сконфіскує „Діло“. Щойно нині польська преса подає імена і прізвища арештованих у Львові і на провінції українців, які сидять вже в поліційних арештах у Львові. А саме сидять: Яців Нестор, власник автобусу з Циханова, в якого, як запевняє польська преса, найдено „Сурму“ і інший компромітуючий матеріял. Стефанишин Антін, в якого крім „Сурми“ і кореспонденції поліція мала найти ще нібито вибухові матеріяли. Осип і Зиґмунт Процишини, оба студенти правники львів. університету, в яких теж нібито найшла поліція компромітуючий матеріял. Зиблікевич Евген з Перемишля, відповідальний редактор „Українського Голосу“, в якого поліція мала відобрати обіжники УВО. Кравців Богдан, студент університету і адміністратор Акад. Дому при вул. Супінського 21, якому польська преса приписує пропаґандивну діяльність У. В. О. Матійців Прокіп з Белеєва пов. Долина, кооператор, в якого поліція мала забрати вибуховий матеріял. Медвідь Антін зі Сколього і Книш Зеновій абсольвент права.

Крім того поліція переслухала інших арештованих, прізвища яких держить покищо в тайні.

При переслуханнях є присутній прокур. д-р Мостовський.

Кандидати на становище ґен. виборчого комісаря.

Негайно після розвязання сойму повернули до Варшави перший президент Найвищого Суду Леон Цеплінський, през. другої карної палати Міхеліс і президент третьої палати Н. Суду Серадзький. В понеділок 1. вересня пополудні відбулася нарада чотирьох президентів Н. Суду а саме: Супінського, Похорецького, Серадзького і Міхеліса, на якій порішено представити голові Ради Міністрів по думці приписів виборчої ординації таких трьох кандидатів на становище ґен. вибор. комісаря: 1. Гіжицького, теперішнього ґенерального виборчого комісаря Найвищого Суду, Качинського, тепер. заступника ґен. вибор. комісаря і Ліпинського. Марш. Пілсудський предложить президентові Мосьціцькому внесок, щоб іменовано одного з трьох кандидатів ґенеральним виборчим комісарем. Сподіються, що президент іменує ґен. виб. комісарем п. Гіжицького.

Ревізії в Акад. Домі.

В ночі з неділі на понеділок поліція перевела ревізію в Академічному Домі при вул. Супінського 21. Польська преса сповіщає, що в поодиноких помешканнях студентів Акад. Дому найдено багато цегол і запечатаних фляшок виповнених піском. Тому поліція списала протоколи.

Заграва пожеж.

В ночі з суботи на неділю 31. серпня ц. р. згоріло в селі Віднові пов. Жовква три стирти пшениці і стирта конюшини. Польська преса пише, що пожежа повстала внаслідок вибуху хемічних матеріялів. Томуто староста з Жовкви, поручив громадянам сіл Віднова і Сулимова зміцнити сторожу і берегти інші стирти. Такі самі зарядження отримали інші села жовк. повіту.

В ночі в неділю 31. серпня згоріло дві стирти збіжа в Поториці з фільварку гр. Волод. Дідушицького. Шкода виносить 6.000 зол. Польська преса зачисляє ці пожежі на рахунок У. В. О.

Обласний Бойківський Музей.

Музей Т-ва „Бойківщина“ в Самборі розвинув в останньому часі незвичайно оживлену діяльність. Завдяки кільком рухливим одиницям з учительського збору та безплатному приміщенню Музею в домі адвоката Гуркевича, а також завдяки матеріяльній помочі лікаря д-ра Кобільника, який став правдивим і щедрим меценатом Товариства, нагромаджено в Музею досі около 2.000 найріжнорідніших експонатів з ділянки археольоґії, нумізматики, етноґрафії і побуту Бойківщини. Музей Т-ва „Бойківщина“ за три роки праці має нині около 5.000 дуже гарних і цінних експонатів, з яких велика часть булаб безповоротно загинула і цілком для нас пропала.

Незвичайно щедрим даром забогатів бібліотечний відділ Музею, а саме п. Марія Борковська, учителька з Ваневич, донька бл. п. Олександра Борковського, жертвувала для Музею около 1.000 книжок, між якими є дуже цінні для науки книги і папери по її покійнім батьку. Також інші відділи зросли дуже поважно і зростають постійно дальше.

Управа Музею вислала на днях делеґацію до Преосв. Владики Йосафата в Перемишлі з проханням дозволити збирати по церквах Бойківщини непотрібні і зужиті старі церковні річи, які нераз можуть представляти велику археольоґічно-артистичну цінність. Преосвященний вислухав з видимим зацікавленням делеґатів і їх звіту про діяльність Товариства та висловив радість, що Т-во „Бойківщина“ в його епархії вже три роки так гарно й доцільно працює. В півторагодинній розмові Преосвященний випитував про найдрібніші детайлі праці в Товаристві і заявив, що не боронить Товариству „Батьківщина“ збирати по церквах всяку непотрібну старовину за виставленням реверсу, тимбільше, що до його відома доходять глухі вісти, що маса чужинців оголочує наші церкви з найдорожчих скарбів старовини. З тої причини Преосв. видав приказ не видавати нікому нічого з церковного майна. При кінці Преосвященний уділив Т-ву „Бойківщина“ свого благословення до дальшої корисної праці і заповів, що при найближчій нагоді відвідає Товариство на місці і приглянеться його розвиткові.

Всіх жертводавців*) Товариство має дотепер 166 (у звітовому році 114). — **Іван Филипчак.**

Зі спортового життя.

УКРАЇНА — Р. К. С. 8:0 (5:0).

До повищих змагань виступила Україна в складі: Калецький, Сич, Грещук; Шиналь, Цимбала, Ярош; Маґоцький, Кобзяр, Лисик, Скреґота, Воробець. Р. К. С. — це робітнича дружина, яка займає в Б-клясі середнє місце, тому й не диво, що Україна мала увесь час змагань рішучу перевагу над противником, що й виявилося у висоцифровому висліді

З грачів України вибився перед усіми Скреґота, який, граючи в нападі, стріляв аж 4 ґолі, а своїм розумним уставлюванням причиняв суперникові завсіди багато клопоту. Лисик у нападі, коли хоче, то вміє і може грати, що вчора й доказав. Кобзяр мав за мало щастя і тим разом не стріляв ні одного ґоля. Грещук перевів мяч від своїх воріт і стріляв сильно з далека гарного ґоля, якого воротар Р. К. С-у випустив з рук. Дуже добре запрезентувався Калецький на воротах, який грав жертвенно й оборонив кілька небезпечних стрілів. Решта грачів уповні відповіли свому

*) Присланого нам виказу жертводавців не містимо з огляду на обмежене місце в ґазеті. Зрештою той виказ був уже друкований в іншому орґані. — Ред.

завданню і вдається, що дружина вже знов повертає до давньої форми. Ґолі, крім Скреґоти, стріляли: Лисик 2, Воробець 1 і Грещук 1.

Гра велася цілий час дуже спокійно, а публика, якої зібралося до 1.000, заховувалася незвичайно коректно. Суддя Корецький дуже добрий.

ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

По недільних змаганнях ситуація в табелі змінилася остільки, що львівські Чорні, завдяки перемозі над Гарбарнею, пересунулися з передостаннього (11-го) на 9-е місце, маючи тепер нижче себе Л. К. С. (10 п.), Л. Т. С. Ґ (10 п.) і Варшавянку (6 п.). Найбільше загрожена є Варшавянка, але що Л. Т. С. Ґ. під оглядом страчених пунктів зрівнявся з нею (в минулу неділю він програв змагання з Вартою 9:1!), то між ними обома дружинами прийде майже напевно до рішаючої боротьби за місце в Лізі. Львівським Чорним тепер не загрожує більше ніяка небезпека. — В найближчу неділю (7. ц. м.) грає у Львові Погонь з варшавською Польонією.

ЛЕҐКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

Перемишль. Дня 24. 8. відбулися в Перемишлі леґкоатлетичні змагання: Польонія — Стшелец — Перемишль. У склад „Перемишля“ входив один змагун з А. З. С., один змагун з „Чуваю“ і шістьох змагунів з Беркута. Змагання закінчилися перемогою „Перемишля“ завдяки змагунам з Беркута. Перемишль осягнув 91 п., Польонія 77 п., Стшелец 46 п. Осяги змагунів Беркута: І. 800 м.: 1. Ковальчик 2:14.4, 2. Медвідь 2:14:8. ІІ. 3.000 м.: 1. Медвідь 10:25, 2. Свита 10:29.7. ІІІ. Скок вдовжінь: Ковальчик заняв друге місце 5.715 м. IV. Скок вгору: Ковальчик заняв третє місце 1.57 м. V. Гінці (100+200+300+400) 1. Беркут 2:15.2.

Листування Редакції.

М. Долинський, Париж. З цензурних оглядів Вашої статті, на жаль, помістити не можемо.

Дописи.

КОСІВ. *(Скандал на зборах Повітового Союзу Кооператив).* Як це було представлено вже нашим кореспондентом П. С. К. у „Ділі“. Повітовий Союз Кооператив у Косові, опинившись в руках місцевого проводу радикальної партії з п. Горбовим, Остафійчуком та Прокоповим на чолі наблизився до руїни. Не помогли й уваги ревізора з Р. С. У. К., які для них являлись тенденційними, аж коли почули ніж при горлі скликали загальні збори і, хитро вмиваючи руки, запропонували зробити фузію з Окружним Союзом у Коломиї, щоби в цей спосіб скинути з себе відповідальність. 20. серпня відбулися загальні збори П. С. К. Щоби мати певне число своїх делеґатів до голосування, покликано й такі кооперативи, які не існували, або виступили з членів, як Брустури, Прокураву, Шешори, Бистрець. Приїхав і посол Шекерик та привіз з собою цілу рідню, як делеґатів, жінку, тестя, шваґра і цілу фаланґу своїх поплечників. Коли в дискусії показалося, що дирекція і Надзірна Рада свідомо закривають від делеґатів фактичний стан Союзу і замилюють очі прибувшим делеґатам якимись неперевіреними звітами, незатвердженими Ревізійним Союзом, то ця поведінка викликала горячу дискусію. Посол Шекерек всіми силами старався цю дискусію припинити, бо й на щож представляти делеґатам дійсний стан Союзу, коли Союз і так близько до ліквідації, а головне, що здавалося все можна дуже гарно обернути другим кінцем, представляючи фузію з Коломийським Окружним Союзом, як єдино доцільний вихід зі страт і прикрої ситуації. Трудно було повірити своїм ухам, щоби посол Косівщини з таким цинізмом говорив про ліквідацію такої важної інституції для свого повіту, як Союз Кооператив. На поміч перевести свій плян, закликали собі навіть представника з Коломийського Окружного Союзу, директора Бабяка. Посол Шекерик постарався, щоби припинити дискусію про звіт і про білянс. Для більшости делеґатів це було дуже прикрою річчю, особливо для селян, які не привикли говорити на мінути. Гадали провідники радикалів, що в той спосіб буде найлекше добитися затвердження білянсу та уділення абсолюторії для Надзірної Ради і Дирекції. Але, не дивлячись на відбирання голосів, втеж таки селяни делеґати зорієнтувалися, що білянс не є справедливий і що від них ховають фактичний стан Союзу. Голосування над уділенням абсолюторії і затвердженням білянсу не дало більшости. Мало того: зголошено внесення на вибір спеціяльної комісії, яка розслідила би фактичний стан Союзу і потягнула до судової відповідальности винуватих за втрати Союзу. Тоді голова Надзірної Ради Остафійчук відмовився поставити це внесення під голосування. Коли делеґати стали обстоювати пропозицію вибрання комісії, тоді сидячі на естраді члени Надзірної Ради, впевнені

члени радикальної партії Онуфрій Маньчук і Дмитро Гапчук з Жаби, почали з естради кидати кріслами в спокійно сидячих вірних їм делеґатів. Счинилася метушня і тільки дякуючи розважній тактиці делеґатів не прийшло до проливу крови. Таким сумним явищем і закінчилися зборі, а Союз далі котиться у пропасть, бо, очевидно, такими „радикальними" методами не можна буде його врятувати. Слід зазначити, що делеґати опозиції не дали жадної підстави до такої провокації. Члени делеґати хотіли лише засувати фактичний стан Союзу, а Надзірна Рада й Управа Союзу цього не хотіли, бо боялися показати ті страти, які спричинили Союзові своєю господаркою. Коли поодинокі кооперативи і члени кооперативу на своїх плечах відчують і платитимуть страти Союзу, нехай пам'ятають, що завдячують це виключно проводові радикальної партії в повіті, який в своїм засліпленні довів Союз до руїни.

§ 19. Від Виділу філії Т-ва „Просвіти" в Косові редакція отримала слідуюче спростування: „Неправдою є, як це було поміщено в дописі з 15. 7. 1930 ч. 153 п. з. „Косів і Косівщина", що філія Товариства „Просвіта" в Косові є мертва, а зате правдою є, що згадана Філія веде свою роботу нормально, майже що місяця відбуваються засідання філіяльного виділу, філія веде філіяльну канцелярію, уділює порад в просвітних і організаційних справах, полагоджує справи читалень, закладає читальні, а люстрації читалень переводять члени виділу, бо для браку фондів філія не має сталого урядовця, улаштувала Свято Просвіти, анкету в просвітніх справах і переводила збірку „Дару Просвіти". (Від редакції: Не входючи в те, наскільки дивно слухати, що виділ Т-ва „майже що місяця" відбуває засідання і що це є „нормальна робота", найдивніше нас вражає, що згаданий Виділ догадався прислати спростування акуратно в шість тижнів після появи допису, який його так обурив. Чому не в шість місяців?!).

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Ілля Крайчик, парох, ювилят і почесний крилошанин, заосмотрений Найсвятішими Тайнами помер по тяжкій недузі дня 25. серпня 1930 у 86. році життя, а 58 р. священства в Будинині. Покійний був незвичайно чесного характеру, ревний священик-патріот, від визвольної війни щирий український державник. Покійний зєднав собі велику симпатію і пошану та полишив щирий жаль серед духовенства та громадянства і парохіян, чого доказом чисельний здвиг парохіян та доокружних громадян на похороні. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вівторок, дня 2. IX., год. 8. вечером „Ґалька" Монюшки.

Малий Міський Театр:

Середа, 3. IX. „Папа кавалер" (премієра).

Театр „Ріжнородностей" (в Народнім Домі):

Середа, 3. IX. „Перемога".

Кіна.

АПОЛЬО: Трубадури Ню-Йорку і звукові додатки.
КАСІНО: Прощай Маскотті і Любовниця Магараджі.
КОЛЬОСЕЙ: Нечиние.
КОПЕРНИК: Нібелюнги.
ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.
МАРУСЕНЬКА: Нібелюнги.
ОАЗА: Любов козака.
ПАЛЯС: Після заходу сонця.
ПАН: 13 присяглих.
ПАСАЖ: Намисто Ґреммони і За честь жінки.
ХИМЕРА: Весна почувань.
ПРОМІНЬ: Під прапором любови (отворення сезону).
СІЛЕВЕ: Капітан королівської ґвардії і Людоїди.
ФАТАМОРГАНА: Тайна трамваєвого перестанку.
УТІХА: Бастер Кітон: Чоловік, що крутить і Капітан Гарард

Програма радіо.

Середа 3. IX. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Грамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·25 Солісти на акордіоні. **Берлін** (418) 16·30 Оперова музика. **Стокгольм** (436) 18·00 Концерт солістів. **Рим** (441) 17·30 Концерт. **Праға** (487) 19·35 Американська музика. **Відень** (516,3) 12·00 Концерт капелі. **Будапешт** (550) 17·30 Циганська оркестра. **Харків** (426) 19·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт. **Париж** (1725) 16·45 Радіоконцерт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЕРЕКЛАДИ СВІДОЦТВ І ДОКУМЕНТІВ з усіх мов, разом із судовою леґалізацією, полагоджує негайно Бюро перекладів, Львів, площа Академічна 1. 290 10-10

Відомі Педагоги і визначні професори львівських гімназій і семінарій ведуть **матуральні і докінчуючі** Курси „Освіта", які затвердила Кураторія шкільного львівського Округа. **ВПИСИ** на курси: гімназійний матуральний, семінаріяльний матуральний, шестиклясовий гімназійний, приготовляючий до осягнення скороченої військової служби, приготовляючий до 4-тої кляси гімназійної для абсольвентів виділових шкіл. — Усі інформації дає **Секретаріят Курсів, Львів, вул. Мілковського 11. телеф. 50-01** від 12—1 і 5—7. Проспекти даром. 425 1-3

ВПИСИ до 1 річ. школи купецької підготовки з правом приміщ. на 1 річ і 5 міс. торговельні курси. На курси стенографії і писання на машині приймає і дає інформації **Наукове Заведення З. Ольшевського Львів, Куркова ч. 38. тел. 31—14** від 9—12 і 4—6 з виїмком неділь. В школі зворот шк. оплати за діти держ. урядовців і функціонарів. Незаможнім випозичаємо підручники. 395 2—4

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники перероблюємо на ручні. 2168

ПОШУКУЮ совісного інструктора на цілий рік для підготовлення хлопчика до I-ої кляси гімназії. Музикальні, спортовці, що знають чужу мову мають першенство. Д-р Микола Бик, адвокат в Копичинцях. 390 3—3

ПРИЙМУ учеників на станцію, Львів, Тереси 2 Б. I. поверх офіцини на право. 400 3-3

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ згублену військову книжечку на імя Івана Коропецького, річник 1905 виставлену через П.К.У. Золочів. 401 3-3

500 зол. місячного доходу збиранням оголошень до часописів та інш. бюрових зайнять. Особа зі **Львова** (евент. теж інша) — з власн. помешканням, торговельною освітою й практикою (у чуж. фірм.) евент. машиною до писання, готова отворити у Львові **мале бюрко**, зголоситься **негайно** до: Activitas, Danzig-Lgf. Mirch-Prom 1 a. з докл. офертою під: **500**

НАДДНІПРЯНЕЦЬ, 35 років, здоровий, енергічний, бувший старшина, ожениться з панною або вдовою до 25 років, симпатичною, доброю душею та серцем, котра своїм невеликим маєтком допомоглаб йому відкрити інтерес та заступилаб загинувшу родину. Писати до „Діла" під „Микола". 417 2—2

УКРАЇНКА поважна, чесна, господарна, яка знає сільське та домашнє господарство глядає місця господині. Мартинович, Львів, Янівська 48. 420

ВІЛЛЯ мурована, 4 кімнати, кухня, 2 вільні веранди, город. Ціна 2.600 дол. Готівка потрібна 1.600. Відомість Клепарів, площа Казимира 1. Титко.

ІНТЕЛІҐЕНТНА СТАРША ОСОБА, чесна, здорова, глядає місця до заряду дому у старшого, самітного священика вдівця. Найкраще в околиці Станиславова. Ласкаві зголошення: poste restante С. К. Горожанка к. Галича. 430 1—2

КІМНАТА до винайму: одна від зараз, друга від 1. жовтня. Тарновського 7. 1. пов. Ольга Рудницька, 3—5 попол. 429 1—5

ПРИЙМУ на мешкання учеників (ні) на жадання окрема кімната. Зиґмунтівська 15|II 11. 424 1—1

НЕГАЙНО потребую старшої інтеліґентної жінки до заряду домашнього господарства. Зголошення враз з умовинами слати: о. Ілля Ткачук. Дорогошів Великий, п. Куликів. 418 2—2

ПРИЙМУ учеників на станцію. Старанна опіка, добірний харч, 5 хвиль до академічної гімназії — І. Рудницький, Львів, вул. св. Тереси 2 Б. II пов. 370 1—1

ФРОНТОВИЙ покій з харчем для двох студентів у п. Гавриш, Личаків 21/Л. 432

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, фісгармонії, нові, вживані, краєві, заграничні, купує, випозичає, міняє, продає, довгорочниццеві сплати існуючий 51 літ „Дім Шопена", Львів, Сикстуська 11. Український персонал. 434 1—10

КОРПУСИ ріжних типів, **Леміші, Полиці** до плугів типів Еберґардта, Фогля і Нота, Фреліха, Венцького, Сака, Арисвальда, Сухенького і інших систем, також до парових і моторових плугів. **Зуби** до борон і культиваторів, **Рала** і т. п. всі з **найкращої спеціяльної сталі**. Зразки є на **виставці Східних Торгів** у Центр. Павільоні стійло ч. 1055. 431 1—2

СОСНОВИЦЬКЕ ТОВАРИСТВО ФАБРИК РУР І ЗАЛІЗА

УПРАВА ВАРШАВА, Монюшки 10

Представник на Східню Галичину: Континентальне Товариство для Торгівлі Залізом

КЕРН І С-ка,

Львів, Коперника 18, тел. 253 і 7364

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСА Й. Гіршпрунга **Личаківська 34.** Вписи на однорічний торговельний курс для молоди і піврічний для дорослих відбуваються щодня від 10—12 і 4—7. Стенографія. Писання на машинах. Наука 3. IX. п. р. 435 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і шлунка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів пльомбування й виймання зубів, без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 4-10

X Торги „MONIUSZKO" вул. Зіморовича 16

Павільон мистецтва 140 Фортепяни-Піяніна-Гармонії

П. П. Столярі!

Повідомляємо, що з сьогоднішнім днем ми значно зредукували ціни **дикт і форнірів** і поручаємо їх **у великому виборі і на догідних умовинах.**

УВАГА: **Дикти сухо клеєні, Меблеві філюнки** з ріжних форнірів від міри. Спеціяльні **меблеві філюнки** модельово-комбіновані в артистичнім виконанні. — Доручення з провінції виконуємо до днів 3. 427 1—3

Альтбах і Берец, С-ка з обм. порукою

Львів, вул. Слонечна 27. Телеф. 43—16

Присилайте передплату!

Львівське Акційне Товариство Броварів

поручає свої знамениті вироби:

Пиво експортове, ясне

Пиво баварське, темне

Портер Імперіяль

Всюди можна дістати! **Всюди можна дістати!**

УВАГА!

З огляду на нечесну конкуренцію просимо пильну увагу звертати на етикети, флашки і корки.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10